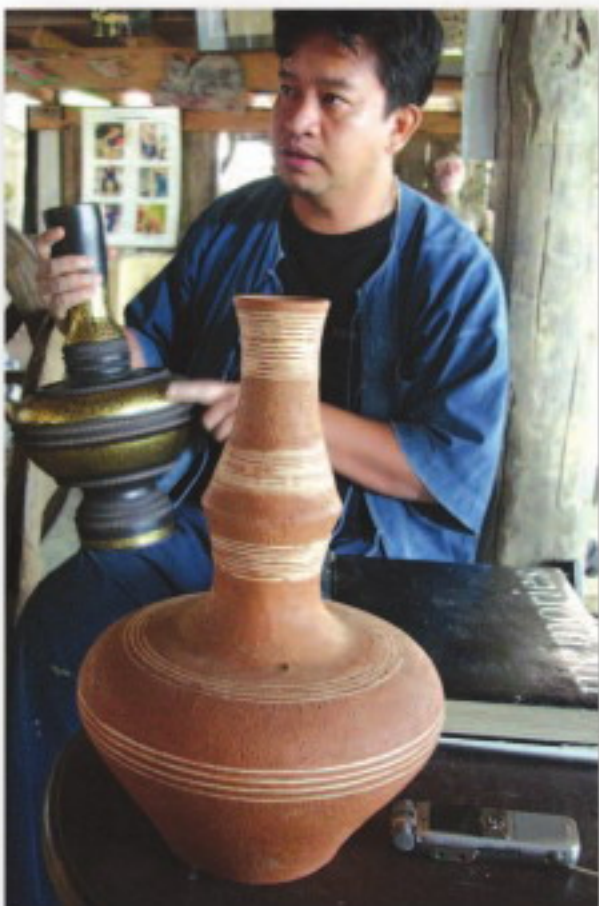

ครุฑมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำต้น)

นายสมภรณ์ ศรีสุวรรณ

ครุฑมปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำต้น)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ

ครูภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำตัน)

ครูสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปั้นน้ำตัน (คนโท) โบราณรูปแบบต่างๆ ริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาลวดลายของน้ำตัน ลงรักปิดทองคำเปลวบนดินเผา ด้วยฝีมือที่ประณีต งดงาม มากกว่า ๑๓ ลวดลาย เช่น ลายฟักทองคู่ ทรงสูงปิดทอง โดยใช้เทคนิคแบบโบราณผสมผสานวัฒนธรรมล้านนาที่มีทั้งคุณค่าและมูลค่าในศิลปกรรมน้ำตัน ผลงานได้รับการยกย่องเป็นที่ยอมรับขององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง นอกจากจะช่วยสร้างรายได้แก่ชุมชนแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

การที่ครูสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ ได้นำความรู้ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำตัน) ที่ตนเองได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบ ฝึกฝนจนประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ ๖ ด้านศิลปกรรม ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

นายสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ

ทรูมึปัญญาไทย
ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำต้น)

ชีวิต การศึกษา การเรียนรู้ และการทำงาน

ครูสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ หรือ “สลาแดง” เกิดในครอบครัวเกษตรกร อยู่ในหมู่บ้านน้ำต้นซึ่งห่างไกล

ความเจริญ ได้ซึมซับและหัดปั้นน้ำต้นจากปู่ ย่า ตายายมาตั้งแต่เด็ก หลังจากเรียนจบปริญญาตรี ได้ทำงานในภาคเอกชน ๙ ปี มีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ทำให้ครูสมทรัพย์กลับมามองวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านน้ำต้น ซึ่งเวลานั้นแทบจะไม่มีน้ำต้นให้เห็นอยู่เลย

ด้วยเจตนารมณ์ที่จะสืบทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ อนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ทำให้ครูสมทรัพย์เริ่มค้นหาปรัชญาการดำเนินชีวิต เริ่มวิเคราะห์และมองวิถีชีวิตของชุมชนในหมู่บ้านน้ำต้นอีกครั้ง โดยได้ฟื้นฟูการปั้นน้ำต้นโบราณผสมผสานกับวัฒนธรรมล้านนาอย่างจริงจัง ในปี ๒๕๔๕ พยายามสืบค้นข้อมูลเชิงวิชาการเกี่ยวกับคนไทหายากที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดต่างๆ เช่น จังหวัดแพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษารูปแบบวัฒนธรรม ลวดลายที่ปรากฏบนคนไท ผลงานของครูสมทรัพย์ซึ่งได้ประยุกต์และ

คิดค้นลวดลายให้งดงาม สะดุดตา ทำให้ได้รับการยอมรับ เป็นผลิตภัณฑ์ไทยดีเด่นระดับจังหวัด และได้แจ้งข้อมูลต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาเมื่อปี ๒๕๕๗ แล้ว

ปัจจุบัน ครูสมทรัพย์ได้สร้างบ้านแบบล้านนาโบราณให้เป็นแหล่งเรียนรู้ผ้าต้นโบราณเพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับสอนและให้นักเรียนมาเข้าค่ายศึกษาเรียนรู้

องค์ความรู้

ครูสมทรัพย์มีความเชี่ยวชาญการปั่นน้ำต้น (คนไท) คิดค้นและพัฒนารูปแบบลวดลายของน้ำต้นให้ทันสมัย ผสมผสานกับวัฒนธรรมล้านนากับกลุ่มชาติพันธุ์ ใช้เทคนิคโบราณ และวัสดุ อุปกรณ์ท้องถิ่นที่หาได้ง่ายทุกขั้นตอนล้วนทำด้วยมือ ไม่ต้องอาศัยเครื่องจักรกลใดๆ ตกแต่งลวดลายด้วยไม้ไผ่ ชัดฉวีให้มัน เขียนลวดลายด้วยยางมะขวิด ทายางรักปิด ทองคำเปลวบนดินเผา ซึ่งยังไม่ปรากฏในประเทศไทย ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีความประณีต ลวดลายทั้งงดงาม (แต่เดิมจะมีเฉพาะลายพันธุ์ ลายไข่ปลา)

ลวดลายน้ำต้นที่ครูสมทรัพย์สร้างสรรค์พัฒนาขึ้นใหม่มีมากกว่า ๑๓ ลวดลาย ได้แก่

- ❖ ลายปักทองคู่ ทรงสูงปิดทอง
- ❖ ลายต้นน้ำโบราณ
- ❖ ลายปักทองคอสอบ ปิดทอง
- ❖ ลายปักทองปิดทองเป็นเถา ปิดทองเป็นลายคลื่น
- ❖ ลายปักทองกิบูน คอสอบ
- ❖ ลายปักทองเกลี้ยง คอสอบ ฐานเว้า
- ❖ ลายปักทอง ทรงสูง
- ❖ ลายหยดน้ำ
- ❖ ลายปักทองกลีบูนคอบัว
- ❖ ลายปักทอง ๑๒ ราศี
- ❖ ลายปักทองคอสั้นกลม

การคิดค้นดังกล่าว นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์สืบสานน้ำต้นที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของล้านนาโบราณ มิให้สูญหายแล้ว ยังสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้มากกว่าเดิมเกือบสิบเท่าตัว

การถ่ายทอดความรู้

ครูสมทรัพย์ได้ถ่ายทอดความรู้เพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่การปั่นน้ำต้น ให้แก่เยาวชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานต่างๆ และผู้สนใจ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

- การศึกษาในระบบ :**
- ❖ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นิสิต นักศึกษาและนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะศิลปกรรม คณะสื่อสารมวลชน คณะศึกษาศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรม) หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม วิทยาลัยบรมราชชนนี
 - ❖ วิทยาลัยอาชีวศึกษา โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนปิ่นสร้อยแย้ม โรงเรียนบ้านกาดวิทยาคม
- การศึกษานอกระบบ :**
- ❖ มูลนิธิเพื่อนสล่าล้านนา และผู้เรียนในโครงการอุ้ยสอนหลาน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- การศึกษาตามอัธยาศัย :**
- ❖ จัดแสดงผลงานสอนและสาธิตการปั้นน้ำตันโบราณโอกาสต่างๆ อาทิ งานต้อนรับผู้เข้าประชุมสมุนไพรวังโลก จัดแสดงที่หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 - ❖ ถ่ายทอดความรู้ในโครงการเข้าค่ายของนักศึกษาสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิธีการถ่ายทอดความรู้

ครูสมทรัพย์ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางความคิด ใช้หลักการสอนเรียบง่าย คือ “บอก-สาธิต -ปล่อยให้ฝึก-ประเมิน” ด้วยการ

- ❖ จัดกิจกรรมไหว้ครูเพื่อเรียกศรัทธาให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่น
- ❖ สอนให้ผู้เรียนรู้จักชนิดของดินและน้ำตั้น สาธิตวิธีการเตรียมดิน นวดดิน และการปั้น ปล่อยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ และประเมินผลงานทั้งด้านกระบวนการทำงานและผลงานการปั้นน้ำตั้น
- ❖ ถ่ายทอดความรู้โดยผ่านบทความ บทสัมภาษณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ถ่ายทำสารคดี รายการวิถีไทย เผยแพร่ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
- ❖ สาธิตและแสดงผลงานในงานนิทรรศการต่างๆ

การที่ครูสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ เป็นบุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำตั้น) เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕

นายสมทรัพย์ ศรีสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่ เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๓ คน ของนายจัน ศรีสุวรรณ และนางดำ ศรีสุวรรณ สมรสกับ น.ส.นันทพร เกตุวรภัทรา (ไม่มีบุตร)

การศึกษา

- ❖ ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เกียรติคุณที่ได้รับ ได้แก่

- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๖ รางวัลผลิตภัณท์ดีเด่นระดับสี่ดาวของจังหวัดเชียงใหม่ ประเภทศิลปะ ประติมากรรมและของที่ระลึก ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณท์
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๗ เกียรติบัตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมสาธิตการประกอบอาชีพพื้นบ้าน
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๗ เกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติเป็น เพชรราชภัฏ-เพชรล้านนา สาขา ทัศนศิลป์ : เครื่องปั้นดินเผา (คนโท) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ❖ พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศเกียรติคุณผู้มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ใน ด้านการอนุรักษ์ สร้างสรรค์และสืบทอดงานด้านหัตถกรรม (การปั้น) จากสมาคมชาวเหนือ
- ❖ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศเกียรติคุณเป็นผู้มีทักษะฝีมือโดดเด่นในงานศิลปะและหัตถกรรม จากศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ
- ❖ พ.ศ. ๒๕๕๒ วรรณคดีไทย รุ่งที่ ๖ ด้านศิลปกรรม (การปั้นน้ำตัน) จากสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ